

7. 12. 2005

ID: 37551

Omluva neúčasti u hlavního líčení

Potvrzení lékaře o pracovní neschopnosti samo o sobě nepostačuje k tomu, aby takováto omluva mohla být považována za řádnou omluvu. K tomu, aby bylo možné považovat omluvu za řádnou, muselo by příslušné potvrzení obsahovat dostatečný podklad pro závěr, že zdravotní důvody skutečně znemožňují obviněnému účast na nařízeném úkonu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 28/2004, ze dne 21.1.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání, které podala obviněná V. K., proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře ze dne 10. 4. 2003, sp. zn. 14 To 51/2003, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Pelhřimově pod sp. zn. 7 T 166/2002, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. řádu se zrušují usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře ze dne 10. 4. 2003, sp. zn. 14 To 51/2003, a rozsudek Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 15. 1. 2003, sp. zn. 7 T 166/2002. Podle § 265k odst. 2 tr. řádu se zrušují také další rozhodnutí na zrušené usnesení a rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. řádu se přikazuje Okresnímu soudu v Pelhřimově, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Obviněná V. K. byla rozsudkem Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 15. 1. 2003, sp. zn. 7 T 166/2002, uznána vinnou ze spáchání trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák., kterého se dopustila tím, že ve dnech 20. 12. a 29. 12. 2000, 6. 1., 8. 1., 16. 1. a 23. 1. 2001 v H., okr. P., na Č. p. neoprávněně postupně vybrala ze svého postžirového účtu č. 158345..., založeného dne 23. 8. 1999 u IPB, a. s., P., částku 6000,- Kč v rozporu s obchodními podmínkami pro postžirové účty, s kterými byla řádně seznámena, a s vědomím toho, že její kladný zůstatek na účtu činí 149,- Kč, a způsobila tak škodu nyní ČSOB, a. s., ve výši 5851,- Kč.

Za to byla obviněná V. K. podle § 250 odst. 1 tr. zák. odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání 1 měsíc, jehož výkon jí byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 1 roku. Postupem podle § 228 odst. 1 tr. řádu bylo rozhodnuto o nároku poškozeného na náhradu škody.

Zmíněný rozsudek Okresního soudu v Pelhřimově napadla obviněná V. K. odvoláním, které Krajský soud v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře usnesením ze dne 10. 4. 2003, sp. zn. 14 To 51/2003, podle § 256 tr. řádu jako nedůvodné zamítl. Opis tohoto usnesení byl obviněné V. K. doručen dne 6. 11. 2003, jejímu obhájci dne 12. 5. 2003 a příslušnému státnímu zastupitelství dne 7. 5. 2003.

Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře podala obviněná V. K. dne 4. 8. 2003 prostřednictvím své obhájkyne dovolání, které dále dne 12. 8. 2003 a dne 15. 12. 2003 doplnila a které opřela o důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. d), g) a l) tr. řádu. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu obviněná uvedla, že nebyla řádně uvědomena o hlavním líčení konaném dne 15. 1. 2003. Tvrdí, že na doručence zařazené v trestním spisu je podpis jiné osoby, nikoli její podpis, což lze podle názoru obviněné jednoznačně zjistit porovnáním s jejími jinými podpisy na listinách zařazených ve spisu. Dále se obviněná domnívá, že soud prvního stupně pochybil i při předvolávání k dřívějšímu hlavnímu líčení, zejména pokud jde o to, na kterou adresu zásilky doručoval, z čehož obviněná dovozuje nesprávnost tvrzení odvolacího soudu, že se vyhýbala svým povinnostem. Další pochybení potom spatřuje v postupu soudu, který se dotazoval u odborného lékaře na zdravotní stav obviněné, neboť měla již jiného ošetřujícího lékaře. Obviněná současně poukazuje na ustanovení § 202 odst. 2 tr. řádu a uvádí, že nepožádala, aby se konalo hlavní líčení v její nepřítomnosti, a nebyla k němu řádně a včas předvolána. Obviněná se vyjadřuje i k veřejnému zasedání odvolacího soudu, které se konalo dne 10. 4. 2003, a má za to, že ani o tomto úkonu nebyla řádně a včas uvědomena. Obviněná tvrdí, že jeho konání jí oznámil až v průběhu veřejného zasedání telefonicky předseda senátu odvolacího soudu, považuje za postup nestandardní a v rozporu se zákonem. Podle názoru obviněné tímto postupem došlo k zásahu do jejího práva na projednání věci v její přítomnosti. K témuž dovolacímu důvodu závěrem obviněná uvádí, že ač trestní stíhání bylo proti ní zahájeno doručením usnesení dne 27.

2. 2002, dne 19. 3. 2002 byl bez přítomnosti jejího obhájce proveden úkon spočívající v podání vysvětlení JUDr. M. K. Obviněná má za to, že zmíněná osoba měla být vyslechnuta při respektování ustanovení § 165 odst. 2 tr. řádu jako svědek.

K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu obviněná V. K. uvedla, že nebylo spolehlivě prokázáno, že spáchala posuzovaný skutek, a dále se domnívá, že tento skutek nedosahuje dolní hranice nebezpečnosti činu pro společnost. Obviněná dále poukazuje na některé konkrétní okolnosti, o nichž tvrdí, že se odehrály odlišným způsobem, než jak je zmíněno v popisu skutku, zejména pokud jde o doručení avíza s informací o debetu na účtu a upomínky. Podle přesvědčení obviněné nebylo nezvratně prokázáno, která osoba prováděla výběry peněz. Z předložených argumentů obviněná dovozuje, že nebyl prokázán zákonem požadovaný úmysl a ani potřebná společenská nebezpečnost činu. Proto podle ní k posouzení, zda došlo ke spáchání trestného činu či nikoli, měly být provedeny další důkazy, které zároveň navrhuje.

Stran dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. zák. má potom obviněná za to, že soud prvního stupně pochybil, jestliže neprovedl všechny potřebné důkazy, zejména pokud jde o důkazy, které její vinu vyvracejí, přičemž provedené důkazy hodnotil v rozporu s ustanovením § 2 odst. 5 tr. řádu a odvolací soud následně toto pochybení neodstranil. Navíc se domnívá, že soud druhého stupně jednal v její nepřítomnosti a bez řádného a včasného uvědomění o úkonu. Podle názoru obviněné došlo k porušení zásady, která vyžaduje, aby v pochybnostech bylo rozhodnuto ve prospěch obviněného.

V doplnění svého dovolání ze dne 12. 8. 2003 obviněná V. K. toliko zkráceným způsobem opakuje argumentaci uvedenou již v předchozím podání k dovolacím důvodům podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. řádu a ani další doplnění ze dne 15. 12. 2003 žádné nové konkrétní důvody neobsahuje.

V rámci svého závěrečného návrhu, jak vyplývá z jeho změny provedené doplněním dovolání, obviněná V. K. navrhla, aby Nejvyšší soud České republiky (dále jen "Nejvyšší soud") zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře, kterým bylo zamítnuto její odvolání podané proti rozsudku soudu prvního stupně, přičemž současně navrhuje zrušení výroku o vině i trestu a dalších výroků, které mají ve výroku o vině svůj podklad, a dále navrhuje přikázat věc k novému projednání a rozhodnutí státnímu zástupci.

Nejvyšší státní zástupkyně se k podanému dovolání obviněné V. K. vyjádřila prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství. Podle jeho názoru obviněná kromě tvrzení, že nebyla prokázána její subjektivní stránka, k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu nezmínila ve svém dovolání ani jednu námitku hmotně právní povahy, protože se zabývá pouze výhradami směřujícími proti dokazování a hodnocení důkazů. Takové námitky nelze přitom podle státního zástupce podřadit pod tvrzený dovolací důvod ani pod žádný jiný. Obdobně má státní zástupce za to, že ani k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. řádu obviněná neuvádí takové skutečnosti, které by ho naplňovaly. Jinou situaci však státní zástupce shledává u dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu. Nepovažuje za pochybení soudů činných dříve ve věci doručování na adresu, kterou jim obviněná uvedla, avšak na které se později v době pracovní neschopnosti nezdržovala. Státní zástupce se však domnívá, že pokud jsou správné údaje tvrzené obviněnou a týkající se přípravy a průběhu veřejného zasedání o odvolání, což není schopen posoudit z dostupného spisového materiálu, je v této části dovolání obviněné důvodné. Došlo totiž podle názoru státního zástupce ke zkrácení jejich práv a k tomu, že obviněné bylo znemožněno osobně se účastnit projednání věci a obhajovat se. Státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství proto navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil podle § 265k odst. 1, 2 tr. řádu napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře a také další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a aby podle § 265l odst. 1 tr. řádu přikázal tomuto soudu věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. řádu) především zkoumal, zda má dovolání obviněné V. K. všechny obsahové a formální náležitosti, zda bylo podáno včas a oprávněnou osobou a zda poskytuje podklad pro věcné přezkoumání napadeného rozhodnutí či zda tu nejsou důvody pro odmítnutí dovolání. Přitom Nejvyšší soud dospěl k následujícím závěrům:

Podle § 265a odst. 1 tr. řádu lze dovoláním napadnout pouze pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé, jestliže soud rozhodl ve druhém stupni a zákon to připouští. V posuzovaném případě je napadeným rozhodnutím usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře jako odvolacího soudu, kterým bylo zamítnuto odvolání obviněné V. K. podané proti rozsudku soudu prvního stupně, jímž byla uznána vinnou a byl jí uložen trest [§ 265a odst. 2 písm. h) tr. řádu]. Proti takovému druhu rozhodnutí je dovolání obecně přípustné. Dovolání podala obviněná prostřednictvím obhájkyne JUDr. M. U., bylo proto podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. b) a odst. 2

tr. řádu. K podání dovolání došlo u Okresního soudu v Pelhřimově dne 4. 8. 2003, tj. v místě a ve lhůtě podle § 265e tr. řádu.

V dovolání musí být dále uvedeno, z jakých důvodů je rozhodnutí napadáno, a to s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) nebo § 265b odst. 2 tr. řádu, o které se dovolání opírá (§ 265f odst. 1 tr. řádu). Obviněná poukazuje na dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu, který je naplněn, pokud byla porušena ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání, na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, tedy na to, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení, a dále na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. řádu, který je naplněn, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. řádu, aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. řádu.

Nejvyšší soud se dále zaměřil na posouzení oprávněnosti uplatněných dovolacích důvodů. Pokud jde o námitky obviněné, v jejichž rámci tvrdí, že bylo porušeno její právo na projednání věci v její přítomnosti, může být taková vada úspěšně namítána prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu. Protože v této části dovolání obviněné V. K., která vychází z citovaných výhrad, Nejvyšší soud neshledal žádný z důvodů k odmítnutí dovolání ve smyslu § 265i odst. 1 tr. řádu, přezkoumal podle § 265i odst. 3 a 4 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost napadeného usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře, a to v rozsahu odpovídajícím uplatněným námitkám, jakož i řízení předcházející napadenému rozhodnutí. Po přezkoumání dospěl Nejvyšší soud k závěru, že v tomto rozsahu je podané dovolání důvodné.

V rámci svých námitek opírajících se o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu obviněná V. K. uvedla, že došlo k porušení ustanovení o přítomnosti obviněného u hlavního líčení a ve veřejném zasedání. Stran nepřítomnosti u hlavního líčení obviněná tvrdí, že nepřevzala poštovní zásilku, jejímž obsahem bylo předvolání k hlavnímu líčení u Okresního soudu v Pelhřimově, které bylo následně konáno dne 15. 1. 2003. Doručenka, která má prokazovat zmíněné doručení, je podle obviněné podepsána jinou osobou, což obviněná považuje za zřejmé již z porovnání tohoto podpisu s jejími skutečnými podpisy obsaženými v trestním spise. Má tudíž za to, že soud prvního stupně pochybil, pokud za popsaného stavu jednal v hlavním líčení podle § 202 odst. 2 tr. řádu v její nepřítomnosti.

Jak zjistil Nejvyšší soud ze spisového materiálu, na den 15. 1. 2003 bylo Okresním soudem v Pelhřimově nařízeno ve věci hlavní líčení. K nařízení došlo již dříve, avšak žádné hlavní líčení do uvedeného data se nekonalo a vždy bylo z důvodu nepřítomnosti obviněné odročeno. Vyrozumění o hlavním líčení konaném dne 15. 1. 2003 převzali podle doručenek zařazených na č. l. 79 trestního spisu obhájce obviněné, příslušné státní zastupitelství a poškozený. Na stejném čísle listu je zařazena i doručenka (dodejka) náležející k poštovní zásilce adresované obviněné V. K., jejímž obsahem bylo její předvolání k hlavnímu líčení. Zásilka byla podle data zde uvedeného evidentně doručena dne 4. 12. 2002, dále je však opatřena nečitelným podpisem osoby přebírající zásilku. Zmíněný podpis sice začíná písmenem "K", ale je zřetelně odlišný od podpisů učiněných obviněnou na dalších doručenkách či listinách zařazených v trestním spise (např. na č. l. 18 až 24, 41, 44, 58 nebo 77 trestního spisu). Jak dále vyplývá z písemných podkladů, dne 15. 1. 2003 samosoudkyně soudu prvního stupně zahájila hlavní líčení a konstatovala, že obviněná V. K. se nedostavila, byť v protokolu o hlavním líčení je obviněná uvedena mezi přítomnými osobami. Její obhájce ji omluvil a předal soudu potvrzení o pracovní neschopnosti. Samosoudkyně následně vyhlásila usnesení, podle kterého bylo konáno hlavní líčení ve smyslu § 202 odst. 2 tr. řádu v nepřítomnosti obviněné (č. l. 81 a 82 trestního spisu). Závěrem hlavního líčení byl vyhlášen výše citovaný rozsudek.

Podle názoru Nejvyššího soudu lze na základě popsaných skutečností konstatovat, že není zřejmé, zda obviněná V. K. skutečně převzala předvolání k uvedenému hlavnímu líčení. Jediným dokladem, který má převzetí této zásilky prokazovat, je doručenka, která je však opatřena podpisem, jenž se bezpochyby neshoduje s obvyklým podpisem obviněné. Současně nelze odhlédnout ani od tvrzení samotné obviněné, podle něhož jí zásilka s vyrozuměním o konání hlavního líčení doručena nebyla. Pokud tedy za této situace soud prvního stupně postupoval podle § 202 odst. 2 tr. řádu a konal hlavní líčení v nepřítomnosti obviněné, porušil ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení, neboť postup ve smyslu tohoto ustanovení je možný toliko tehdy, byl-li obviněný k hlavnímu líčení včas a řádně předvolán [§ 202 odst. 2 písm. b) tr. řádu]. Tím došlo i k naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu, jak tvrdila ve svém podaném mimořádném opravném prostředku obviněná, tudíž ve zmíněném rozsahu je nutné dovolání hodnotit jako důvodné.

Pokud jde o další dovolací námitku obviněné, která se týká její nepřítomnosti ve veřejném zasedání, z trestního spisu Nejvyšší soud zjistil, že v řízení o odvolání podaném obviněnou nařídil soud druhého stupně na den 10. 4. 2003

veřejné zasedání. O jeho konání podle doručenek prokazatelně vyrozuměl všechny osoby, které měly být vyrozuměny (č. l. 97 trestního spisu), a dále k němu předvolal obviněnou V. K. Jak vyplývá ze spisového materiálu, obviněná dne 2. 4. 2003 převzala příslušnou zásilku s vyrozuměním o konání veřejného zasedání odvolacího soudu na den 10. 4. 2003, kterou jí doručil příslušný orgán Policie České republiky. Odvolací soud však podepsanou doručenkou (dodejkou) od této zásilky obdržel až dne 10. 4. 2003 v 10.40 hod. (č. l. 105 trestního spisu). Proto dne 10. 4. 2003 po zahájení veřejného zasedání v 9.00 hod. předseda senátu odvolacího soudu konstatoval, že obviněné nebylo doručeno předvolání, neboť v tomto okamžiku odvolací soud neměl k dispozici zmíněnou doručenkou. Předseda senátu odvolacího soudu se pak s obviněnou spojil telefonicky prostřednictvím jejího obhájce, přičemž do protokolu o veřejném zasedání bylo poté uvedeno, že k dotazu předsedy senátu obviněná uvedla, že o konání veřejného zasedání byla vyrozuměna před více než pěti dny, ale v důsledku strachu ze soudů se nedostavila, souhlasí však s projednáním odvolání pouze v přítomnosti svého obhájce. Ve veřejném zasedání odvolacího soudu se tedy pokračovalo, bylo v něm rozhodnuto shora citovaným způsobem a veřejné zasedání bylo ukončeno v 9.55 hod. (č. l. 99 trestního spisu). V dovolání potom obviněná uvedla, že o veřejném zasedání odvolacího soudu nebyla řádně a včas uvědomena, přičemž o jeho konání ji informoval až dne 10. 4. 2003 telefonicky předseda senátu, což považuje za postup nestandardní a v rozporu se zákonem.

Z popsaných okolností je tudíž zřejmé, že obviněná V. K. byla řádně a včas předvolána k veřejnému zasedání, v němž odvolací soud rozhodoval o jejím odvolání, které podala proti rozsudku soudu prvního stupně. Tuto skutečnost ovšem odvolací soud v době konání veřejného zasedání neměl dostatečným způsobem potvrzeno. Její ověření na podkladě telefonátu předsedy senátu odvolacího soudu již v průběhu veřejného zasedání nepovažuje Nejvyšší soud za vhodný postup, který by spolehlivě vylučoval pochybnosti o řádném a včasém předvolání obviněné k veřejnému zasedání, jak o tom ostatně svědčí i její dovolací námitky v tomto směru. I když sám o sobě by uvedený postup odvolacího soudu nemohl naplnit dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu, odvolacímu soudu je třeba vytknout v této souvislosti další nedůslednost, která již vyvolává pochybnosti o tom, zda byla porušena ustanovení o přítomnosti obviněné ve veřejném zasedání. Ustanovení § 233 odst. 1 tr. řádu totiž přikazuje soudu předvolat k veřejnému zasedání osoby, jejichž účast je při tomto úkonu nutná. V posuzované věci dal předseda senátu odvolacího soudu pokyn k tomu, aby obviněná V. K. byla k veřejnému zasedání konanému dne 10. 4. 2003 o jejím odvolání předvolána, byť je zde zároveň nelogický dovětek, že se obviněná "může, ale nemusí dostavit" (č. l. 97 trestního spisu). Jestliže byl vydán pokyn k předvolání obviněné, je z toho zřejmé, že předseda senátu odvolacího soudu považoval přítomnost obviněné u tohoto veřejného zasedání za nutnou, jinak by ji o jeho konání jen vyrozuměl, tak jako ostatní osoby. V okamžiku konání veřejného zasedání však neměl odvolací soud k dispozici doklad, který by doručení předvolání obviněné prokazoval, proto na základě učiněných zjištění předseda odvolacího senátu správně konstatoval, že obviněné nebylo předvolání doručeno. Za těchto okolností tedy nemohlo být veřejné zasedání odvolacího soudu vůbec konáno, ledaže by odvolací senát rozhodl, že původní rozhodnutí předsedy senátu o předvolání obviněné k veřejnému zasedání nebylo správné a že postačovalo ji o jeho konání jen vyrozumět. Takové rozhodnutí i s důvody, které k němu vedly, by pak muselo být v celém svém obsahu zachyceno v protokolu o veřejném zasedání ze dne 10. 4. 2003 (viz § 136 tr. řádu). V protokolu o tomto veřejném zasedání Krajského soudu v Českých Budějovicích, pobočka v Táboře je ovšem obsaženo jen rozhodnutí o tom, že veřejné zasedání bude konáno i v nepřítomnosti obviněné, aniž bylo zároveň rozhodnuto a odůvodněno, že bylo možné takto postupovat navzdory předvolání obviněné, jejíž účast u veřejného zasedání odvolacího soudu původně považoval předseda senátu tohoto soudu za nutnou. Postup odvolacího soudu byl tedy rozporný, protože si neujasněl a náležitě nevyjádřil, zda a proč účast obviněné u veřejného zasedání považoval za nutnou či nikoli, a to za situace, kdy obviněnou k veřejnému zasedání odvolacího soudu nejdříve předvolal jako osobu, jejíž účast je nutná, a pak navzdory tomu veřejné zasedání konal v její nepřítomnosti.

Přestože obviněná V. K. v rozporu s podklady zařazenými v trestním spisu v dovolání tvrdí, že předvolání k veřejnému zasedání neobdržela (neboť doručenkou prokazuje opak), odvolací soud vzhledem k učiněným zjištěním nepostupoval důsledně v souladu s ustanoveními o přítomnosti obviněného ve veřejném zasedání (zejména s ustanovením § 233 odst. 1 tr. řádu). Námitka obviněné tak byla shledána důvodnou a zároveň naplňující dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu.

Nad rámec podaného dovolání Nejvyšší soud upozorňuje, že v trestním spise Okresního soudu v Pelhřimově sp. zn. 7 T 166/2002 není vůbec založeno písemné vyhotovení odvolání obviněné V. K., o němž rozhodoval Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením, proti kterému směřuje dovolání obviněné.

Po zjištění, že dovolání obviněné V. K. je ve výše uvedených směrech opodstatněné, Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. řádu zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře a rozsudek Okresního soudu v Pelhřimově, podle § 265k odst. 2 tr. řádu Nejvyšší soud zrušil také další rozhodnutí na zrušené usnesení a rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo jejich zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. řádu pak Nejvyšší soud přikázal Okresnímu soudu v Pelhřimově, aby věc v potřebném rozsahu

znovu projednal a rozhodl.

Okresní soud v Pelhřimově tak v naznačeném rozsahu opětovně nařídí hlavní líčení v posuzované trestní věci, ke kterému řádně a včas předvolá obviněnou. Hlavní líčení přitom může konat i v její nepřítomnosti, avšak pouze za naplnění všech materiálních a formálních podmínek stanovených v § 202 odst. 2 tr. řádu, resp. též podle § 202 odst. 3 a 4 tr. řádu. Po provedení hlavního líčení potom soud prvního stupně ve věci rozhodne. Obdobně bude-li ve věci rozhodovat soud druhého stupně o podaném odvolání, bude nutné obviněnou ve smyslu § 233 odst. 1 tr. řádu buď předvolat k veřejnému zasedání odvolacího soudu, pokud bude předseda senátu osobní účast obviněné považovat za nutnou, nebo v opačném případě ji o jeho konání jen vyzoomit. Ze spisu však musí být jednoznačně patrné, kterou z těchto alternativ odvolací soud zvolil. Není přípustné tzv. předvolání s dovětkem, že se obviněná může, ale nemusí dostavit, protože takový postup je v rozporu s ustanovením § 233 odst. 1 věty první tr. řádu a vzbuzuje pochybnosti o tom, zda ve skutečnosti nejde jen o vyzoomění o konání veřejného zasedání ve smyslu věty druhé citovaného ustanovení. I veřejné zasedání odvolacího soudu pak lze provést v nepřítomnosti obviněné, avšak opět pouze za podmínek stanovených trestním řádem tak, aby případně nedošlo k porušení práva obviněné podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Pokud se týká dalších námitek uplatněných obviněnou V. K. v jejím dovolání, Nejvyšší soud k nim uvádí následující. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu obviněná dále uvedla, že jeho naplnění shledává i v tom, jak byla předvolávána k dříve nařízeným hlavním líčením ve věci, která však nebyla konána, dále v dotazu učiněném vůči lékaři, který již není jejím ošetřujícím lékařem, a v provedení úkonu spočívajícího podání vysvětlení JUDr. M. K. Zmíněná tvrzení obviněné se však netýkají dodržení pravidel o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání, takže ani případná oprávněnost těchto námitek nenaplnuje uvedený dovolací důvod.

Stran dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu podstatu svých dovolacích námitek shledává obviněná především v tom, že podle jejího názoru nebylo prokázáno, že by se dopustila posuzovaného skutku, resp. nebyly prokázány ani některé další rozhodné okolnosti, jakou je např. výše škody. Dále obviněná spatřuje pochybení v provádění důkazů, a to ve správnosti a úplnosti dokazování a v hodnocení důkazů. V tomto rozsahu tak obviněná opírá existenci citovaného dovolacího důvodu primárně o nesprávná skutková zjištění, z kterých vycházely soudy dříve činné ve věci, a nesprávné právní posouzení svého jednání dovozuje především z odlišného hodnocení provedených důkazů, než jaké učinily soudy obou stupňů.

Jak ovšem vyplývá z ustanovení § 265b odst. 1 tr. řádu, důvodem dovolání nemůže být samo o sobě nesprávné skutkové zjištění, neboť takový důvod zde zahrnut není. Dovolání není dalším odvoláním, ale je mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě jen některých výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad. Proto dovolání není možné podat ze stejných důvodů a ve stejném rozsahu jako odvolání a dovoláním se nelze úspěšně domáhat jak revize skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně, tak ani přezkoumávání správnosti jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry je oprávněn doplňovat, popřípadě korigovat jen odvolací soud, který za tím účelem může provádět dokazování (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. řádu). Dovolací soud není obecnou třetí instancí, v níž by mohl přezkoumávat jakékoli rozhodnutí soudu druhého stupně. Přezkoumávat správnost a úplnost skutkových zjištění, a to ani v souvislosti s právním posouzením skutku či jiným hmotně právním posouzením, nemůže dovolací soud už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy. Na rozdíl od soudu prvního stupně a odvolacího soudu totiž dovolací soud nemá možnost podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání tyto důkazy sám provádět či opakovat, jak je zřejmé z omezeného rozsahu dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. řádu.

Proto při posuzování oprávněnosti tvrzení dovolatele o existenci dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu je Nejvyšší soud vždy vázán konečným skutkovým zjištěním, které ve věci učinily soudy prvního a druhého stupně. V trestní věci obviněné V. K. to pak znamená, že pro dovolací soud je rozhodující skutkové zjištění, podle něhož se obviněná dopustila skutku tak, jak je uvedeno v rozsudku soudu prvního stupně, s jehož závěry se následně ztotožnil i soud odvolací. Zmíněné dovolací námítky obviněné, které se týkají správnosti učiněných skutkových zjištění, resp. správnosti a úplnosti dokazování, jsou proto mimo rámec uplatněného dovolacího důvodu podle citovaného ustanovení a Nejvyšší soud k nim nemohl nijak přihlížet.

Nejvyšší soud v souvislosti s omluvami neúčasti obviněné V. K. u hlavního líčení, které dokládala potvrzeními pracovní neschopnosti, v obecném smyslu doplňuje, že taková omluva neúčasti sama o sobě nepostačuje k tomu, aby mohla být považována za řádnou omluvu (např. ve smyslu § 202 odst. 3 tr. řádu). Potvrzení o dočasné pracovní neschopnosti se totiž vystavuje především pro účely sociálního zabezpečení a pro pracovní právní účely, jak vyplývá z ustanovení § 4 odst. 3 vyhlášky č. [31/1993](#) Sb., o posuzování dočasné pracovní neschopnosti pro účely sociálního

zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Potvrzení lékaře, že ve smyslu § 2 této vyhlášky uznal obviněnou práce neschopnou, tedy samo o sobě neprokazuje, že obviněná současně není schopna dostavit se k hlavnímu líčení, případně k veřejnému zasedání soudu. K tomu, aby bylo možné považovat omluvu za řádnou, muselo by příslušné potvrzení obsahovat dostatečný podklad pro závěr, že zdravotní důvody skutečně znemožňují obviněné účast na nařízeném úkonu. Samotné předložení zmíněného potvrzení o pracovní neschopnosti, jak již bylo uvedeno, dostatečným podkladem být nemůže, protože z něj není patrný charakter onemocnění a způsob jeho léčby, ani druh a rozsah omezení, která z onemocnění nebo z jeho léčby pro obviněnou vyplývají.

Jedinou námitkou opírající se o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, která by byla způsobilá ho naplnit, je tak jen tvrzení obviněné, podle něhož jí nebyl prokázán úmysl vedoucí ke spáchání podvodného jednání a není zřejmé, jak mohla banku uvést v omyl. Obviněná však zmíněné námitky neodůvodňuje žádnou konkrétní argumentací dokládající správnost jejího názoru. Nejvyšší soud - aniž by jakkoli předjímal nové rozhodnutí o vině, které musí učinit soud prvního stupně - proto poukazuje na skutkové závěry ve věci dříve činných soudů, podle kterých obviněná neoprávněně vybrala ze svého účtu určitou částku, přičemž tak činila v rozporu s obchodními podmínkami, s nimiž byla seznámena, a s vědomím nízkého kladného zůstatku na účtu. Obviněná si tak bezpochyby musela být vědoma možnosti způsobení negativního následku předpokládaného zákonem a současně musela být alespoň srozuměna s jeho vznikem. Podle rozhodných skutkových zjištění, jejichž správnost a úplnost však Nejvyšší soud nemohl přezkoumávat, tudíž obviněná jednala přinejmenším v nepřímém úmyslu ve smyslu § 4 písm. b) tr. zák., tedy ve formě zavinění dostatečné pro spáchání trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák. (§ 3 odst. 3 tr. zák.).

Pokud jde o otázku jednání v omylu, podle Nejvyššího soudu úvahy obviněné o tom, zda svým jednáním mohla či nemohla uvést v omyl banku, nejsou zcela přesné. Má-li totiž být trestný čin podvodu spáchán s využitím omylu (nebo neznalosti všech podstatných skutečností) právnické osoby, musí jednat v omylu (resp. s uvedenou neznalostí) fyzická osoba, která je nebo by byla v dané věci oprávněna učinit příslušný právní úkon spojený s majetkovou dispozicí jménem právnické osoby nebo v jejím zastoupení (srov. rozhodnutí pod č. 5/2002-I. Sb. rozh. tr.). V posuzované věci proto pochopitelně nejednala v omylu poškozená banka jako celek, ale příslušná přepážková pracovnice banky (resp. pošty), která prováděla majetkovou dispozici spojenou s výplatou peněz. Na podvodu přitom mohou být zainteresovány celkem čtyři osoby: pachatel (v posuzované trestní věci obviněná), osoba jednající v omylu (přepážková pracovnice), osoba poškozená (banka) a osoba obohacená (opět obviněná), jak je zřejmé z již citovaného judikátu. Přepážková pracovnice pak mohla být uvedena v omyl jednáním obviněné, která požadovala, resp. prostřednictvím platební karty uskutečnila neoprávněnou výplatu peněz. Uvedení v omyl není vyloučeno ani konkludentním jednáním, pokud obviněná podle skutkových zjištění sice aktivně nepřesvědčovala přepážkovou pracovnici banky o oprávněnosti svého požadavku, ale jen uplatnila požadavek na výplatu peněžní částky v rozporu se stanovenými podmínkami. Proto právní posouzení skutku bylo v napadeném usnesení i v předcházejícím rozsudku soudu prvního stupně učiněno správně, přestože v popisu skutku mohly být uvedené rozhodné okolnosti vyjádřeny přesněji a výslovně. Dovolání obviněné je tedy v rozsahu zmíněných námitek zjevně neopodstatněné.

Posledním dovolacím důvodem uplatněným v dovolání obviněné V. K. byl důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. řádu, jehož naplnění je možné ve dvou alternativách. Podle první z nich je tento dovolací důvod dán tehdy, pokud bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. řádu, aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí. Jde o dovolací důvod procesní, který má zabránit porušení práva na přístup strany k druhé instanci, a to zejména ve formě odmítnutí nebo zamítnutí opravného prostředku bez věcného přezkoumání napadeného rozhodnutí. Odvolání obviněné V. K. však bylo [s výše zmíněnou výjimkou týkající se přítomnosti obviněné ve veřejném zasedání, což je však skutečnost naplňující speciální dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu] jinak v souladu se zákonem a v řádně provedeném odvolacím řízení podle § 254 tr. řádu věcně přezkoumáno a za dodržení všech zákonných podmínek odvolací soud podle § 256 tr. řádu rozhodl o zamítnutí odvolání, protože ho neshledal důvodným. Procesní podmínky stanovené pro takové rozhodnutí odvolacího soudu tedy splněny byly, neboť nedošlo k omezení obviněné v přístupu k odvolacímu soudu, a tudíž nemohlo dojít ani k naplnění zmíněného dovolacího důvodu.

Podle druhé alternativy je dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. l) tr. řádu naplněn, pokud v řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, byl dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. řádu. V této souvislosti lze za jedinou konkrétní argumentaci obviněné V. K. považovat její shora citované námitky, které měly naplňovat dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. d) a g) tr. řádu. Jak vyplývá již z výše uvedeného, v řízení, které předcházelo napadenému rozhodnutí odvolacího soudu, zjistil Nejvyšší soud okolnosti zakládající jen dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu (konání hlavního líčení a veřejného zasedání odvolacího soudu v nepřítomnosti obviněné), zatímco k naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu nedošlo (námitky obviněné směřovaly pouze proti správnosti skutkových zjištění a proti správnosti a úplnosti provedeného

dokazování). Dovolací důvod podle druhé alternativy ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. řádu tedy byl shledán jen v tom, že v řízení předcházejícím napadenému usnesení byl dán dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu.

Podle § 265s odst. 1 tr. řádu je soud prvního stupně, případně i odvolací soud v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto dovolacím rozhodnutí a je povinen respektovat zákaz reformationis in peius (§ 265s odst. 2 tr. řádu).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)